

Notat og metode er taget til efterretning af
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
8. januar 2026

Uddybende landskabelig vurdering

Revurdering af landskabelige sammenhænge i bevaringsværdigt landskab langs Åkær Å: Område BL10 Åkær Å og Skærsø

Baggrund

Baggrunden for revurderingen af udpegningen af det bevaringsværdige landskab er et ønske om at opføre et biogasanlæg i den østlige del af Vejen Kommune. Biogasanlæg skal placeres under hensyn til infrastrukturen jf. den statslige interesse. Vejen Kommune har identificeret arealet ved afkørsel 66 Lunderskov på motorvej E20 som den bedst egnede placering trafikmæssigt. Arealet er i Kommuneplan 21 udpeget som bevaringsværdigt landskab langs Åkær Å, område BL10 Åkær Å og Skærsø. Se vedlagte beskrivelse.

Dette har givet Vejen Kommune anledning til at genbesøge udpegningsgrundlaget for BL10 Åkær Å og Skærsø. Udpegningen af området er foretaget i forbindelse med udarbejdelse af forrige kommuneplan for Vejen Kommune (2017) med udgangspunkt i Vejen Kommunes landskabskarakteranalyse udarbejdet i 2010-2015. Det kan konstateres at udpegningen er sket med en bred pensel. Særligt afgrænsningen i den sydlige del af området følger blot Lunderskovvej uden at tage hensyn til relevante landskabselementer og lokale landskabelige sammenhænge.

Undersøgelsens omfang

Af den årsag har Vejen Kommune på ny foretaget en undersøgelse herunder en besigtigelse af den sydlige del af området for BL10 Åkær Å og Skærsø med det formål at underbygge og kvalificere afgrænsningen af det bevaringsværdige landskab omkring Åkær Å.

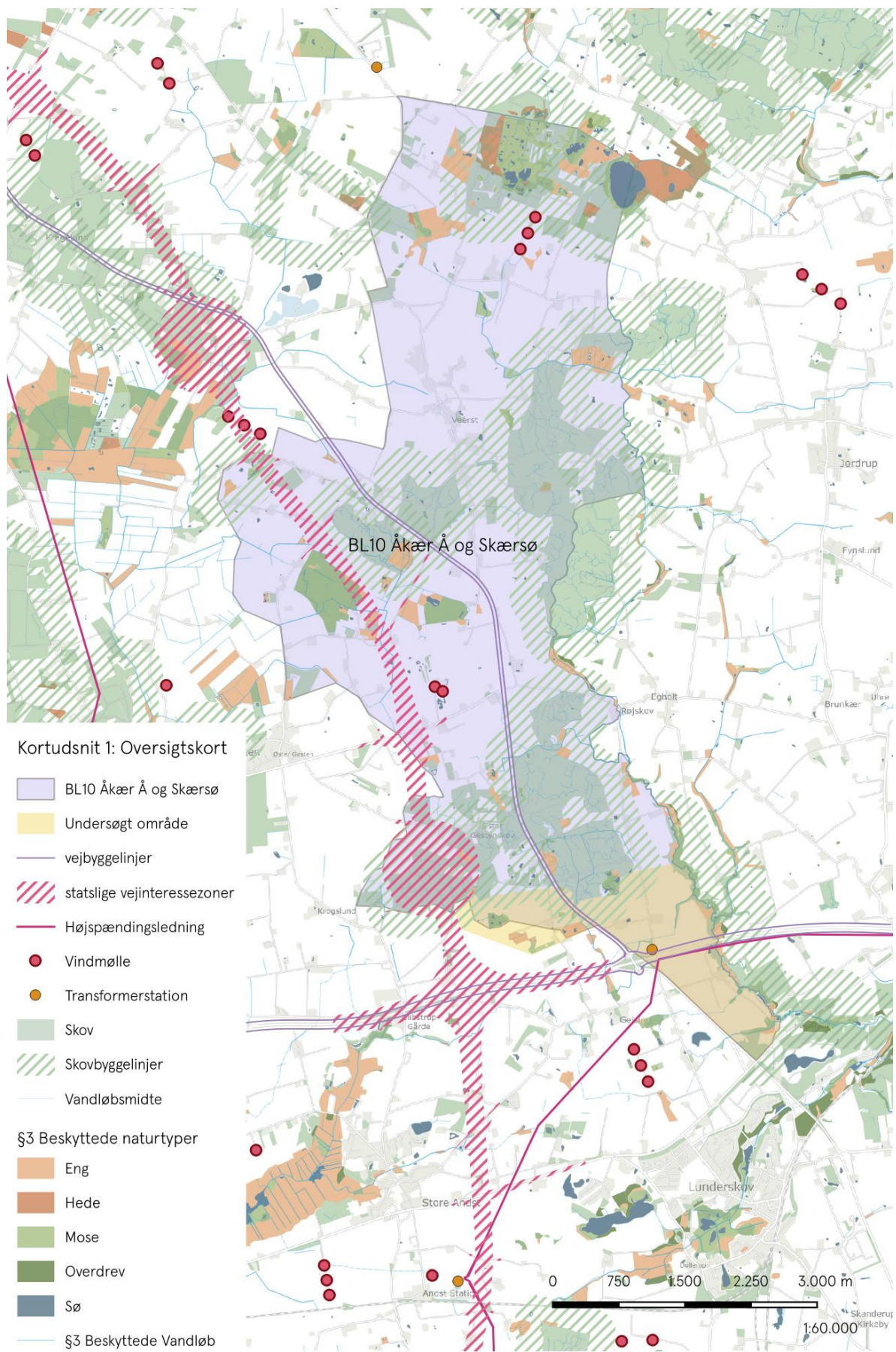
Udpegningen til bevaringsværdige landskaber er siden blevet gennemskåret af vejinteressezonen for Ny midtjysk motorvej. Vejinteressezonen omfatter planlagte veje og veje under anlæg fra vedtagen anlægslov til de erstattes af byggelinjer i ekspropriationen. Vejinteressezonen reserverer dermed arealer, hvor der påtænkes etablering af vejanlæg eller ændringer af et eksisterende vejanlæg. Zonen er tinglyst på de enkelte ejendomme. Se mere på [Ny midtjysk motorvej fra Give til Haderslev | Vejdirektoratet](#). Se kortudsnit 1.

Den kommende motorvej vil berøre, og i væsentlig grad påvirke, oplevelsen af den vestlige del af de bevaringsværdige landskaber langs Åkær Å. Vejen Kommune har derfor valgt at begrænse den opdaterede analyse af de bevaringsværdige landskaber langs Åkær Å, til den sydlige del af området. Den midterste og nordlige del af udpegningen fastholdes, indtil de forventelige landskabelige påvirkninger af motorvejsprojektet er kendte.

Den opdaterede undersøgelse af udpegningsgrundlaget for BL10 Åkær Å og Skærsø omfatter således alene den del af udpegningen, der ligger syd for Gejsing skov. I dette område er den brede pensel særligt udtalt, ligesom landskabet er mest påvirket af tekniske anlæg.

Den samlede udpegning er på ca. 29 km² og strækker sig fra Skærsø mod nord til Hasselvad Bro mod syd, en strækning på ca. 11 km der mod øst følger kommunegrænsen til Kolding. Revurderingen er foretaget på en ca. 2,5 km lang strækning fra vejinteressezonen for Ny midtjysk motorvej til Lunderskovvej og Hasselvad Bro mod sydøst. Arealerne ligger syd for Gejsing Skov. Se kortudsnit 1.

Kortudsnit 1: Oversigt, orange område er undersøgt

Metode

De bevaringsværdige landskaber, der er en national interesse, er en overordnet udpegning i kommuneplanen udarbejdet på baggrund af en landskabsanalyse for hele kommunen. Landskabsanalysen er foretaget efter landskabskaraktermetoden i perioden 2010-2015. I Vejen Kommune blev udpegningen opdateret med KP 2017, og der er kun sket få justeringer efterfølgende.

Udpegningen er oprindeligt fortaget i en forholdsvis stor målestok, ofte 1:30.000. Den aktuelle udpegningen BL10 Åkær Å og Skærsø er fortaget på baggrund af landskabsanalysens landskabskarakterområde 502 Gesten dødisområde og landskabskarakterområde 503 Skærsø. Se vedlagte analyser.

Landskabskarakterområde 502 strækker sig fra Veerst i nord til Andst, ca. 12 km længere mod syd. Det er dermed ikke hele karakterområdet, der er udpeget som bevaringsværdigt landskab, men kun den del, der knytter sig til Åkær Å.

Den opdaterede undersøgelsen er foretaget via nye feltobservationer samt analyse af relevant geodata og anden kortlæsning i målestok ca. 1:3.000 eller mindre.

Landskabet

Udpegningen for område BL10 Åkær Å og Skærsø knytter sig dels til Skærsø og Husted Mose mod nord og dels til dødislandskabet langs israndslinjen samt Åkær Å. Derudover omfatter udpegningen Trælborg Forsvarsvold fra jernalderen og en række meget karakteristiske husmandsudstyknin-ger langs Husmandsvej på kanten af hedesletten. Ved Hesselvad Bro mod syd har udpegningen en bredde på ca. 600 m, mens den ved Skærsø er ca. 3 km bred.

Landskabet syd for Skærsø er præget af dødishuller og lavninger og afgrænses mod øst af den slyngede og markante Åkær Å. Dødislandskabet har medført forskellige jordbunds- og dyrkningsforhold, og landskabet rummer derfor en mosaik af marker, krat, gamle skove, moser og vandhuller mv, hvor landskabsrummene skifter. Mosaikken af skov- og naturarealer er bundet sammen af kommuneplanens udpegning til økologiske forbindelser.

Overordnet set er landskabskarakteren af BL10 Åkær Å og Skærsø stærkest i den nordlige og midterste del af udpegningen. Her er dødislandskabets mosaik af skiftende middel-skala landskabsrum tydelig og forholdsvis intakt og uforstyrret. Skovene, som indgår heri herunder Gejsing Skov, Gesten Skov og Glibstrup Skov, er oprindelige og består i dag både af løv- og nåletræer. Derudover udgør Åkær Å og ådal langs den østlige afgrænsning af udpegningen et væsentligt og karakteristisk landskabselement.

De sydlige og sydvestlige dele af udpegningen af mere karaktersvage og desuden væsentligt forstyrrede af tekniske anlæg, herunder motorvej, højspændingsledninger og -master, transformerstation og vindmøller. Den følgende landskabsanalyse bidrager til at underbygge de sydlige landskabers karakter og landskabelige sammenhæng og herigennem kvalificere og nuancere de egentlige overgange mellem karakterstærke og karaktersvage landskabsrum i området.

Analyse af delområder, se kortudsnit 1

Område	Beskrivelse og analyse
Øst for Glibstrupvej	I den vestlige del af det undersøgte område er dødisrelieffet tydeligt afsat i terrænet med skiftevis lavninger og mindre højdedrag. Dertil kommer Glibstrup skov, der med sin komplekse form skaber mange mindre landskabsrum langs skovbrynet og i samspil med andre nærliggende landskabselementer, herunder et §3-beskyttet sø-, mose og eng-område, der ligger i forlængelse af hinanden som en del af et noget større lavbundsareal sydøst for skoven. Kombinationen mellem skov, højdedrag og lavning med sø og mose er karakteristisk for landskabskarakterområde 502 Gesten dødisområde. Afgrænsningen af det bevaringsværdige landskab skærer i dag på tværs af et mildt højdedrag, der ligger mellem Glibstrup Skov og det beskyttede naturområde. Afgrænsningen følger et matrikel-skel, som i realiteten har form af et markskel uden læhegn eller anden fysisk fremtræden. Afgrænsningen går således på tværs af den visuelle landskabelige sammenhæng mellem skovbryn, et middel-skala åbent markrum, bakkedrag og den lavereliggende mose og sø. En sammenhæng som blandt andet kan opleves fra Glibstrupvej. I dag går afgrænsningen af bevaringsværdigt landskab ligeledes på tværs af omtalte lavbundsareal sådan at kun ca. halvdelen af det lavtliggende område med §3-beskyttet sø-, mose- og eng er med i udpegningen. Sydøst for lavbundsarealet findes en bred nåletræsbeplantning, der visuelt afskærmer de lavtliggende arealer fra områderne mod syd, herunder motorvejen. Sydvest for lavbundsarealet er der ligeledes delvist visuel afskærmning mod syd i form af et blandet levende hegn. Geologisk set er lavbundsområdetets undergrund sammensat af ferskvandsdannelser (ferskvandssand, ferskvandstørv og ferskvandsgytje) i kontrast til en undergrund af overvejende moræner i området.

Øst for Lunderskovvej /
nord for motorvej E20, af-
kørsel 66 Lunderskov

Se fotostandpunkt 1

Landskabet øst for Lunderskovvej og nord for Esbjergmotorvejen er karakteriseret af mere jævne og væsentligt større sammenhængende landbrugsflader. Terrænet er mere fladt end i den øvrige del af det bevaringsværdige landskab, og dødisrelieffet er således ikke tydeligt her. Terrænet er kraftigt modereret i forbindelse med motorvejen, og der er således lavet skråningsanlæg omkring motorvej og afkørsel samt et langt stykke op ad Lunderskovvej. Dette er med til at sløre det oprindelige terræn.

Der ligger to landbrugsejendomme i området med tilhørende driftsbygninger, gylletanke mv. Den ene landbrugsejendom er delvist nedrevet og har efterladt et ruderat og enkelte landskabs- og haveelementer i form af bl.a. et vandhul og en noget forsømt allé. De store markflader og de to landbrugsejendomme giver et tydeligt indtryk af et landbrugsmiljø og et intensivt drevet landbrugsareal.

Terrænet skråner jævnt mod syd, dvs. mod motorvejen, som dog er delvis visuel afskærmet af beplantning og skråningsanlæg. Fra områderne vest for Egholtvej er der overvejende visuelt afskærmet for udsyn mod øst af krat og levende hegn, der bl.a. løber langs med Egholtvej. Set fra Egholtvej og områderne øst herfor er der kig frem til Åkær Ådal, der syner som en høj sammenhængende og afvekslende bevoksning. Set fra de store markflader i delområdet er den primære visuelle forbindelse mod vest, hvor der er udsigt til Lunderskovvej og vest herfor marker, skiftende mindre naturelementer og spredte bebyggelser. Især fra de høje-religgende punkter er en meget langstrakt udsigt mod vest. Landskabet i delområdet opleves overvejende som en del af et større landbrugslandskab i forlængelse af landskaberne på vestsiden af Lunderskovvej. I den nordligste del af området er der udsyn til Gejsing Skov mod nord. Syd for den delvist nedlagte landbrugsejendom er der ikke udsyn til skoven pga. terræn og beplantning.

Se fotostandpunkt 2, 3 og 4

Der er en markant tilstedeværelse af tekniske anlæg i området. Der er udsigt til vindmøller samt højspændingsledninger og -master fra store dele af området, ligesom motorvej og tilkørselsanlæg er stedvist synlige. Desuden opleves Lunderskovvej (statsvej rute 469) ganske tydeligt i store dele af området. Derudover ligger der en transformatorstation op ad motorvejen. Selve motorvejen og afkørselsanlægget samt den ca. 2000 m² store transformatorstation indgår i dag i udpegningen af bevaringsværdigt landskab. Transformerstationen er dog ganske effektivt afskærmet af beplantning.

Ud over de visuelle forstyrrelser er der betydelige forstyrrelser i form af støj, lys og bevægelse, som negativt påvirker oplevelsen af de nærliggende landskaber.

Se fotostandpunkt 5 og 6 	Øst for landbrugsejendommen på Egholtvej ligger en nord-syd-gående lavning med et biløb til Åkær Å. Lavningen har en ganske markant skråning til begge sider med et terrænspring på 15 meter. Vandløbskanten er bevokset med blandede løvtræer og buske. Vandløbet har en hydrologisk, geologisk og landskabelig sammenhæng med Åkær Å og ådal. Skovbrynet for Gejsing Skov står højt og tæt og i klar kontrast til det jævne åbne marklandskab, der støder op til. Skovbrynet brydes længst mod øst af et sø- og moseområde. Forstyrrelserne fra motorvej og afkørsel er gradvist aftagende længere mod nord. Dels fordi vejstøjen aftager, dels fordi beplantning omkring den nedlagte landbrugsejendom skærmer for udsynet, og dels fordi terrænet skråner en anelse opad mod et højdepunkt ca. 50 meter fra skovbrynet. Herefter skråner terrænet jævnt mod syd.
Øst for Lunderskovvej / syd for motorvej E20, afkørsel 66 Lunderskov	Landskabet øst for Lunderskovvej og syd for Esbjergmotorvejen er karakteriseret af mere jævne og væsentligt større sammenhængende landbrugsflader uden tydeligt dødisrelief. Derudover er områderne umiddelbart syd for motorvejen markant forstyrret af teknisk anlæg. Motorvejen krydses to steder af vejbroer for hhv. Egholtvej og Lunderskovvej, ligesom Lunderskov krydser Egholtvej i to niveauer umiddelbart sydøst for afkørselsanlægget. Derudover løber et højspændingstracé parallelt med motorvejen umiddelbart syd herfor, som umiddelbart øst for afkørselsanlægget gør et "knæk" i sydlig retning og fortsætter hen over markerne. Der er således en massiv tilstedeværelse af tekniske anlæg i mange lag og i stort set alle retninger. Der er foretaget en omfattende terrænregulering ifm. de mange broer og ramper, og det oprindelige terræn er derfor voldsomt sløret i dette delområde. Udover den visuelle forstyrrelse bidrager vejene med væsentlig lyd, lys og bevægelse som negativt påvirker oplevelsen af landskabet. Mod øst kan man fra Egholtvej, som er højeste punkt, se frem til et nord-syd-gående læhegn, og i baggrunden heraf bevoksningen omkring Åkær Å. Mod syd og sydøst afskærmes udsigten af hhv. skråningsanlæg omkring vejen og to ganske kraftige beplantninger langs Lunderskovvej og omkring en ejendom på Egholtvej. På det nordligste stykke af Egholtvej mod motorvejen er udsigten mod øst ganske kort og afskærmet af beplantning omkring tilkørselsanlægget. Syd for broen over Lunderskovvej er udsigten mod vest lang hen over større intensivt dyrkede marker og derudover kig til vindmøller og højspændingsledningen. Længere syd på (omtrent syd for grundstykket 9n, Gejsing By) bliver dødisrelieffet mere tydeligt med skiftende lavninger og bakke- drag i mindre skala. Her findes desuden et mindre biløb til Åkær

	Å, der ligger i bunden af en mindre §3-beskyttet mose. Arealerne skråner mod Åkær Å og Hesselvad Bro. Endnu længere sydpå ligger et større biløb til Åkær Å med stejle skråninger til begge sider med et terrænspring på 10-15 meter. Skråningerne er tilgroede med blandet løvfældende og nåletræsbevoksning med lysninger med §3-beskyttet mose, enge og søer. Naturområdet er en del af et større område med skov og §3-beskyttet mose, eng, overdrev og søer, der fortsætter ind i Kolding Kommune. Dele af disse landskaber er udpeget som bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber i Kolding Kommuneplan 2025-2036 i tilknytning til Åkær Ådal og Kolding Ådal. Ådalen og de tilhørende naturområder kan især opleves fra Egholtvej (vejens østlige ben) og især ved Hesselvad Bro, hvor den oprindelige landevej mellem Ribe og Kolding krydser åen. Den historiske bro er fredet og er opført af granitkvadrer med en tøndehvælving, ved broen er der picnic-område og infoskilte.
--	--

Overgangen mellem karakterstærke og karaktersvage landskabsrum vil nogle steder være markant og andre steder gradvis. Ovenstående undersøgelse har til formål at kvalificere den præcise afgrænsning af det bevaringsværdige landskab BL10 Åkær Å og Skærsø. I det følgende vurderes de enkelte delområder og der foreslås en revideret afgrænsning, som afspejler landskabets karakter og oplevelsespotentialer.

Vurdering af delområder, se kortudsnit 2

Område	Vurdering og forslag til tilretning
Øst for Glibstrupvej	Områderne øst for Glibstrupvej har en ganske tydelig landskabskarakter med tydeligt dødisrelief og vekslende mindre landskabsrum. Afgrænsningen af det bevaringsværdige landskab virker her umotiveret og skærer således på tværs af to karaktergivende landskabselementer. Udpegningen af bevaringsværdigt landskab udvides således at områderne A og B indgår, idet afgrænsningen flyttes mod syd og sydvest. Dette vil samle et område med tydelige dødisrelief og det for landskabsområdets karakteristiske mosaik af skiftende landskabsrum af bl.a. skov, bakkedrag, lavninger, søer og §3-beskyttet mose og eng. Området har en naturlig visuel sammenhæng, som blandt andet kan opleves fra Glibstrupvej. Området er visuelt afgrænset fra de mere sydligt liggende arealer ved læhegnbeplantninger. En ny afgrænsning følger disse læhegn, som i realiteten udgør den visuelle afgrænsning af landskabsrummet.

Øst for Lunderskovvej / nord for motorvej E20, afkørsel 66 Lunderskov	Store dele af markarealerne øst for Lunderskovvej / nord for motorvejen samt to landbrugsejendomme (Egholtvej 9 og 16, 6600 Vejen), svarende til område C, udtages af udpegningen til bevaringsværdigt landskab. Landskabskarakteren af dødisrelief er mindre tydelig her og karakteren af skiftende landskabsrum i mindre skala er ikke til stede. Landskabet har primært karakter af et åbent middelskala intensivt drevet landbrugsområde. Derudover er området væsentligt negativt påvirket af tekniske anlæg i form af vej, motorvej, transformerstation, højspændingsledninger og -master samt udsigt til vindmøller. Hertil kommer den negative påvirkning af lys og støj. Motorvejsanlægget har desuden medført kraftig terrænregulering. Lavningen omkring det beskyttede biløb til Åkær Å bibeholdes i udpegningen, ligesom et areal langs skovbrynet for Gejsing Skov svarende til skovbyggelinjen bibeholdes i udpegningen for at sikre indsynet til og kig langs skovbrynet. Transformatorstation og motorvej samt afkørselsanlæg udgår af udpegningen til bevaringsværdigt landskab. En ny afgrænsning af bevaringsværdigt landskab flyttes mod nord og øst, således at denne dels følger skovbyggelinjen for Gejsing Skov, dels følger nordsiden af de to landbrugskomplekser, dels følger terrænlíner vest for skråningen til det beskyttede vandløb, og langs Esbjergmotorvejen følger vejbyggelinjen (50 m fra vejmidten).
Øst for Lunderskovvej / syd for motorvej E20, afkørsel 66 Lunderskov	Store dele af markarealerne øst for Lunderskovvej / syd for motorvejen, svarende til område D, udtages af udpegningen til bevaringsværdigt landskab. Områderne er uden tydeligt dødisrelief. Områderne er væsentligt forstyrret af tekniske anlæg i form af motorvej, afkørselsanlæg, vejbroer, højspændingsledninger og -master samt kig til vindmøller. Hertil kommer den negative påvirkning af lys og støj. Motorvejsanlægget og flere vejbroer har desuden medført kraftig terrænregulering. Områderne nærmest Åkær Å inklusiv biløb hertil samt beskyttet natur bibeholdes i udpegningen til bevaringsværdigt landskab. Den sydligste del af det undersøgte område, svarende til område E, bibeholdes i udpegningen. Her har landskabet tydeligt dødisrelief og her findes også et større biløb til Åkær Å i forbindelse med beskyttet natur i en tydelig landskabelig sammenhæng med ådalen. Afgrænsningen for bevaringsværdigt landskab område BL10 rykkes mod øst, så den krydser Esbjergmotorvejen, hvor ådalen langs Åkær Å bliver tydelig og karaktergivende. Dette er ca. 120 m fra Åkær Å. Åkær Å afkaster ingen åbeskyttelseslinje. Herefter bør en ny afgrænsning følge den overgang i landskabet, hvor terrænet bliver karakterfuldt.

	Dette skel udgøres omtrentligt af terrænkurve 44 og siden 42/42,5, syd for hvilke landskabet bliver mere komplekst og kuperet med tydeligt dødisrelief og flere karaktergivende vand- og naturelementer.
--	---

Samlet vurdering

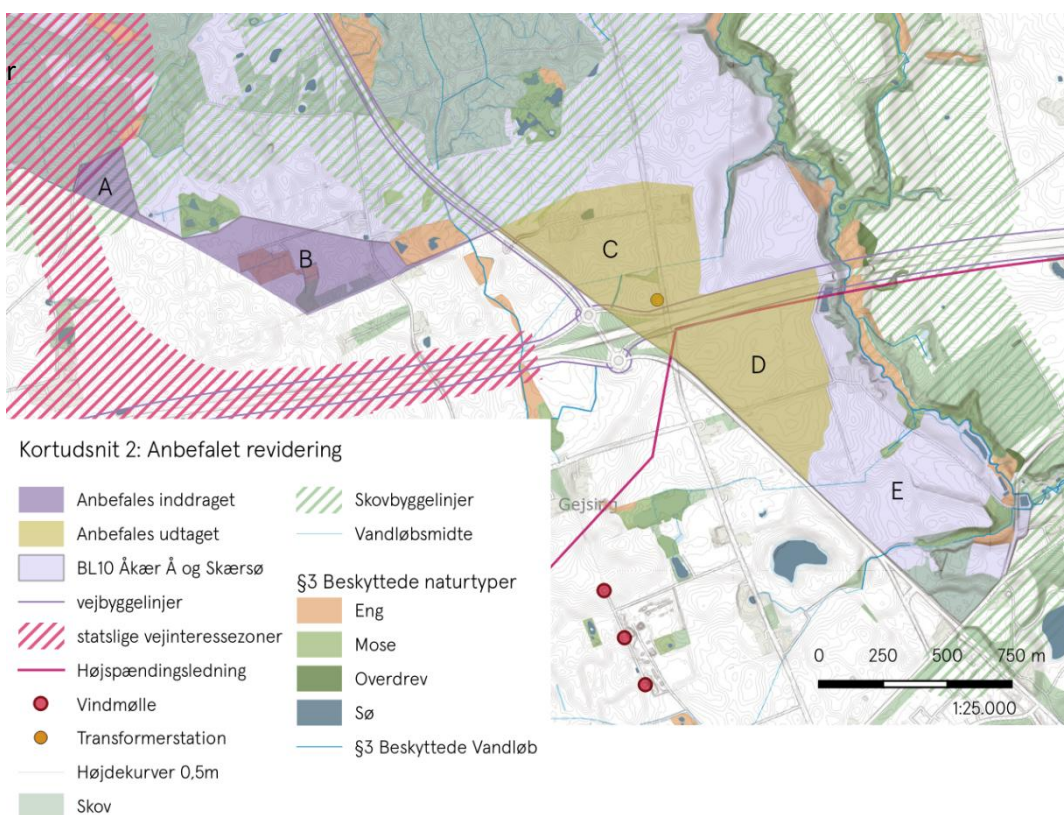
Store dele af områderne øst for Lunderskovvej, både nord og syd for motorvej E20, afkørsel 66 Lunderskov kan betegnes som karaktersvage ift. de landskabskvaliteter og -fortællinger, der ligger til grund for udpegningen af det bevaringsværdige landskab, dog med væsentlige undtagelser.

Det vurderes, at ca. 22 ha. bør inddrages i udpegningen af bevaringsværdigt landskab (område A+B). Arealerne indeholder karaktergivende elementer for de bevaringsværdige landskaber langs Åkær Å, BL10 Åkær Å og Skærsø.

Det vurderes, at ca. 60 ha. bør udtages af udpegningen til bevaringsværdigt landskab (område C+D). Arealerne er intensivt dyrkede marker og landbrugsejendomme, der kun i begrænset omfang eller slet ikke indeholder karaktergivende elementer for de bevaringsværdige landskaber langs Åkær Å. Områderne er desuden markant forstyrret af især Esbjergmotorvejen og afkørsel 66 samt andre tekniske anlæg.

Det vurderes, at område E bør bibeholdes i udpegningen.

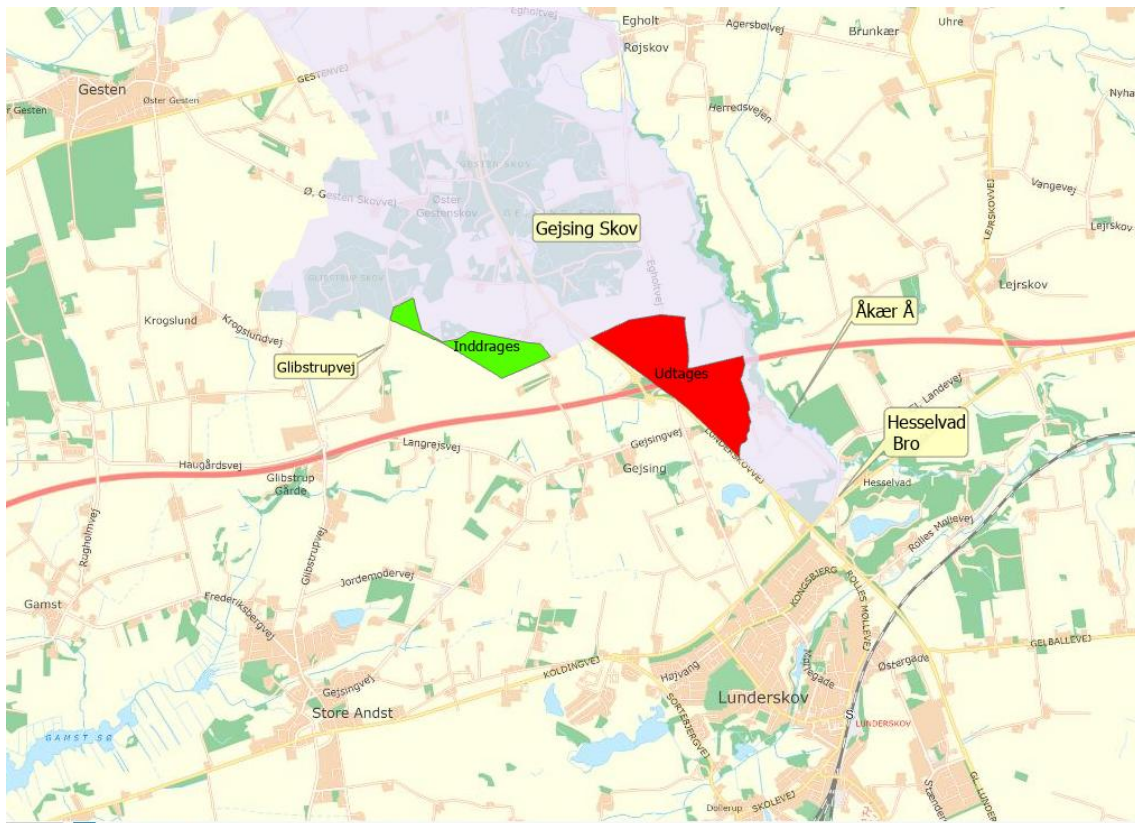
Kortudsnit 2: Revidering af afgrænsning af bevaringsværdigt landskab BL10

Revidering af udpegning i relation til ansøgning om biogasanlæg

Uagtet den reviderede udpegning vil Vejen Kommune fortsat anvende relevante planmæssige tiltag til at sikre, at et kommende biogasanlæg tilpasses bedst muligt i landskabet – det sker bl.a. ved krav om volde, beplantning, byggefelter med forskellige højder, bebyggelse sænket i terræn og disponering af området med de højeste bygninger ned mod motorvejen.

Kortudsnit 3, med vist revidering og stedsbetegnelser.

Fotostandpunkt 1 - Stort kig over mark, ådal i baggrunden og højspændingsledning

Fotostandpunkt 2 - Transformerstation

Standpunkt overblik 1 og 2

Fotostandpunkt 3 - Grænse mellem mark og vej mod rundkørsel, med vindmøller

Fotostandpunkt 4 - Kig fra mark mod projektområde, allé, vindmøller og højspændingsledning

Standpunkt overblik 3 og 4

Fotostandpunkt 5 - Udsigt mod Åkær Å nord for projektområdet

Fotostandpunkt 6 - Lille mark ved skoven

Standpunkt overblik 5 og 6.

